

PWYLLGOR ARCHWILIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 23 Chwefror 2015

PRESENNOL:	Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes (Cadeirydd) Cynghorydd John Griffith (Is-Gadeirydd) Cynghorwyr Richard Owain Jones, Robert Llewelyn Jones, Alun Mummery, Dafydd Thomas. Aelod Lleyg: Mr Richard Barker
WRTH LAW:	Prif Weithredwr (o eitem 5.2) Dirprwy Brif Weithredwr Pennaeth Adnoddau a Swyddog Adran 151 Dros Dro Rheolwr Archwilio Mewnol (JF) Rheolwr Gweithredol Gwasanaethau Cyfrifo (BHO) Uwch Gyfrifydd (Cynllunio Strategol) (BD) Swyddog Pwyllgor (ATH)
YMDDIHEURIADAU:	Cynghorydd Jim Evans, Mrs Sharon Warnes (Aelod Lleyg)
HEFYD YN BRESENNOL:	Cynghorydd H. Eifion Jones (Deilydd Portffolio Cyllid), Mr Andy Bruce (Swyddfa Archwilio Cymru), Melanie Watson (Tîm Asesu Corfforaethol Swyddfa Archwilio Cymru), Mr Joe Hargreaves (PwC)

Rhoddodd y Cadeirydd groeso i bawb oedd yn bresennol i'r cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Archwilio. Rhoddodd ddiweddariad i'r Pwyllgor parthed ymddiswyddiad y Cynghorydd Jeff Evans fel aelod o'r Pwyllgor a dywedodd hefyd bod y Cynghorydd Jim Evans yn absennol oherwydd ei fod wedi cael codwm yn ddiweddar. Ar ran y Pwyllgor Archwilio, dymunodd adferiad llwyr a buan i'r Cynghorydd Evans.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Datganodd Mr John Fidoe, Rheolwr Archwilio Mewnol ddiddordeb mewn perthynas ag eitem 9 ar y rhaglen ac aeth allan o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.

Gan gyfeirio at eitem 3 ar y rhaglen, nodwyd bod nifer o'r Aelodau oedd yn bresennol â chyswllt a Chronfa Bensiynau Gwynedd fel aelodau o'r gronfa.

2 COFNODION

Cyflwynwyd a chadarnhawyd fel rhai cywir gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 10 Rhagfyr 2014 a 9 Chwefror 2015.

3 CRONFA BENSIWN GWYNEDD

Yn unol â chais a wnaed gan y Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ar 10 Rhagfyr 2014, rhoddodd y Deilydd Portffolio Cyllid grynodedd i'r Pwyllgor o berfformiad Cronfa Bensiwn Gwynedd am 2013/14.

Dywedodd y Deilydd Portffolio Cyllid, fel cynrychiolydd Cyngor Sir Ynys Môn ar Bwyllgor Cronfa bensiynau Gwynedd am y wybodaeth oedd yn yr adroddiad crynhoi'r Gronfa Bensiwn a'r cyfrifon am 2013/14 -

- Yn amodol ar eu harchwilio, roedd y crynodeb o'r Cyfrifon yn dangos bod cyfanswm yr incwm am y cyfnod yn £83.523m o'i gymharu â £78.525m yn y flwyddyn flaenorol gyda'r mwyafrif ohono yn gyfuniad o gyfraniadau cyflogwr (£50.909m yn 2013/14) a chyfraniadau gweithwyr (£14.791m yn 2013/14).
- Am 2013/14 cyfanswm y gwariant oedd £55.267m, gyda'r rhan fwyaf ohono yn cynnwys budd-daliadau pensiwn (£34.424m).

- Bod gwarged o £28.256m ar y Gronfa ar ddiwedd 2013/4 oedd ar gael i fuddsoddi. Mae hyn yn sylweddol o ystyried bod camargraff gyffredinol nad oes digon yn cael ei dalu i mewn i'r Gronfa ar ffurf cyfraniadau blynyddol.
- Roedd sefyllfa asedau net y Gronfa yn sefyll ar £1,310m ar 31 Mawrth 2014 yn cynrychioli cynnydd o £117m yn ystod y flwyddyn. Mae agwedd fuddsoddi'r Gronfa yn seiliedig ar leihau risg drwy fuddsoddi ar draws ystod o wahanol ddsbarthiadau ased e.e. ecwitiau, eiddo ac yn fwy diweddar, seilwaith.
- Dychweliad cyffredinol y gronfa am 2013/14 oedd 8.2% yn erbyn meincnod o 6.3%. Dros dair blynedd roedd dychweliad y Gronfa yn 6.7% yn erbyn meincnod o 6.5%.
- Yn ystod 2013/14, cwblhawyd prisiad actiwariol tair blynedd y Gronfa ar Mawrth 2013. Roedd y lefel gyllido wedi cynyddu o 84% i 85%, sydd o flaen y cyfartaledd o 79% yn Lloegr a Chymru. Fodd bynnag, roedd y diffyg yn y Gronfa hefyd wedi cynyddu oherwydd yn rhannol i'r ffaith bod pobl yn byw'n hŷn a lefel isel o incwm gilt ar amser y prisiad.
- O gymharu â chronfeydd awdurdodau lleol eraill, roedd Cronfa Bensiwn Gwynedd yn 19^{fed} allan o 85 o ran perfformiad buddsoddi sydd yn dangos perfformiad cadarn. Mae'n gronfa gadarn gydag ystod eang o fuddsoddiadau.

Rhodddwyd cyfle i'r Pwyllgor ofyn cwestiynau i'r Deilydd Portffolio Cyllid ar y wybodaeth a gyflwynwyd ac fe nodwyd y materion a ganlyn –

- Ffioedd rheoli'r Gronfa o gymharu â chronfeydd eraill tebyg. Dywedwyd wrth y Pwyllgor mai treuliau rheoli'r buddsoddiad am 2013/14 oedd £7.316m a thaliadau gweinyddol yn £1.268m. Mae papur ymgynghori Llywodraeth ganolog wedi cynnig y dylai buddsoddiad ecwiti fod yn un tawel yn hytrach nag un bywiog er mwyn lleihau costau. Mae Cronfa Bensiwn Gwynedd yn cymryd y safbwynt y dylai cronfeydd gael y dewis i gydymffurfio gyda'r cynnig neu egluro penderfyniad i ddilyn rheolaeth fywiog.
- Gofynnwyd a oedd y dychweliad ar Gronfa Bensiwn Gwynedd yn cymharu'n ffafriol gyda Chronfa Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn. Dywedwyd wrth y Pwyllgor bod y ddwy gronfa yn wahanol o ran amcanion buddsoddi gyda Chronfa'r Ymddiriedolaeth Elusennol yn cael ei buddsoddi'n bennaf i gynhyrchu incwm da tra bo'r Gronfa Bensiwn yn cael ei buddsoddi gyda golwg ar berfformiad tymor hir.
- A oes gan Gronfa Bensiwn Gwynedd y capasiti i barhau fel ag y mae pe ceid tanchwa arall ar y farchnad stoc. Dywedwyd wrth y Pwyllgor bod Gronfa Bensiwn Gwynedd o ran ei natur yn destun newidiadau yn y farchnad ond bod ei strategaeth fuddsoddi'n ceisio lliniaru unrhyw risg drwy ddyrannu asedau ar draws ystod o gategoriâu. Hefyd, mae gan y Gronfa £26.148m mewn arian ac adneuoan banc.

Nododd y Pwyllgor y wybodaeth a gyflwynwyd ynghyd â sefyllfa Cronfa Bensiwn Gwynedd ar ddiwedd 2013/14 a nododd y byddai'n dymuno parhau i fonitro perfformiad y Gronfa Bensiwn yn flynyddol.

DIM CAMAU GWEITHREDU PELLACH YN CODI

4 RHEOLI TRYSORLYS CHWARTER 3 2014/15

Cyflwynwyd i sylw'r Pwyllgor adroddiad y Pennaeth Adnoddau a Swyddog Adran 151 Dros Dro yng nghyswllt gweithgareddau rheoli'r trysorlys yn y trydydd chwarter o 2014/15.

Cyfeiriodd yr Uwch Gyfrifydd (Cynllunio Strategol) at yr ystyriaethau a ganlyn –

- Cyfraddau llog oedd yn cael eu rhagweld hyd fis Mawrth 2018 fel a ddarparwyd gan Ymgynghorwyr Trysorlys y Cyngor oedd yn rhagweld symudiad araf a graddol at i fyny, tra'n amlygu'r ansicrwydd parhaol yn y marchnadoedd a'r anhawster i ragfynegi cyfraddau.
- Sefyllfa fenthycar Cyngor fel oedd i'w weld yn adran 3 a'r rhesymeg dros barhau i fewnoli benthyca ar hyn o bryd.
- Benthyca a buddsoddiadau ar ddechrau a diwedd y chwarter fel oedd i'w gweld yn adran 4 yr adroddiad a'r ffactorau oedd yn dylanwadu ar yr agwedd tuag at fuddsoddi.
- Cadarnhad bod y Cyngor yn parhau o fewn ei gyfyngiadau Pwyllgor a Thrysorlys yn ystod y chwarter.
- Cynlluniau ar gyfer gweddill y flwyddyn a thu hwnt gyda chyfeiriad arbennig at ymadawiad y Cyngor o'r system sybsidi CRT ar 2 Ebrill drwy bryniant allan wedi'i ariannu drwy'r PWLB ac y

mae'r manylion yn parhau mewn ymgynghoriad ond mae'r sefyllfa'n cael ei hadlewyrchu yn y papurau gosod y gyllideb a Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2015/16.

Nododd y Pwyllgor y wybodaeth heb unrhyw sylwadau pellach.

Penderfynwyd derbyn y diweddariad ar Reoli'r Trysorlys am Chwarter 3 2014/15.

DIM CAMAU PELLACH YN CODI

5 ARCHWILIO ALLANOL

5.1 Cafwyd adroddiad llafar gan Mr Andy Bruce Swyddfa Archwilio Cymru ar gynnydd a statws eitemau o waith o dan y Rhaglen Waith Perfformiad fel a ganlyn -

- Roedd gwaith maes ar gyfer Asesiad Corfforaethol o'r Awdurdod ar droed ar hyn o bryd. Mae'r Asesiad Corfforaethol yn disodli'r Adroddiad Gwella Blyneddol yn 2015 a bydd yn cymryd i ystyriaeth Hunanasesiad yr Awdurdod ac adolygiadau lleol Swyddfa Archwilio Cymru ar reolaeth o adnoddau ariannol, llywodraethu ac effeithiolrwydd trefniadau'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y Cyd. Disgwylir y bydd adroddiad drafft yn cael ei ryddhau ym mis Ebrill gyda'r adroddiad terfynol i ddilyn ym mis Mehefin.
- Mae'r adroddiad cenedlaethol ar yr adolygiad Diogelu yn cael ei ddrafftio a disgwylir ei ryddhau ym Mawrth.
- Mae'r adroddiad cenedlaethol drafft parthed yr adolygiad Sefyllfa ariannol fydd yn rhoi darlun Cymru gyfan o ddycnwch ariannol yn mynd drwy'r broses gliro fewnol ar hyn o bryd. Mae'r fethodoleg ar gyfer yr adolygiad yn cael ei ystyried ar gyfer adolygiad dilyn-i-fyny yn 2016.
- Mae'r arolwg cyhoeddus o safbwynt Darparu gyda Llai - Astudiaethau Hamdden wedi cau ac mae'r canlyniadau'n cael eu dadansoddi i'w bwydo i adroddiad cenedlaethol.
- Mae'r gwaith maes mewn perthynas â'r astudiaeth o weithio cydlynus i fynd i'r afael a'r galw o fewn iechyd a gofal cymdeithasol mewn perthynas ag annibyniaeth pobl hŷn wedi'i gwblhau. Nid oedd yr Awdurdod ym Môn â chyswllt uniongyrchol yn yr astudiaeth hon a bydd yr allbwn ar ffurf crynodeb cenedlaethol byr o ganfyddiadau i'w rhyddhau ym Mawrth 2015.
- Roedd yr ymgynghoriad ar y saith opsiwn astudiaeth ar gyfer Cynllun Gwaith Perfformiad 2015/16 wedi cau a bydd y rhaglen waith ddiffiniedig yn cael ei dewis ar sail yr adborth a dderbyniwyd a'i gyhoeddi yn Ebrill 2015.

Nododd y Pwyllgor y wybodaeth heb unrhyw sylwadau pellach.

5.2 Cafwyd diweddariad ar lafar gan Mae Mr Joe Hargreaves PwC ar statws yr ardystiad o waith grantiau. Mae hawliadau grant yn cael eu hardystio yn unol â chyfres o amseroedd cau ac mae'r holl waith mewn perthynas â hawliadau am 2013/14 wedi'i gwblhau a'r holl grantiau wedi'u hardystio ar wahân i'r Grant Llwybr Dysgu. Ar gyfer y grantiau a ardystiwyd bydd y Cydlynedd Grantiau yn peri bod y llythyrau ardystio ar gael gyda rheini'n rhoi manylion o natur yr ardystiad. Mewn perthynas i amser cau mis Chwefror, mae gwaith ar ardystio grantiau WEFO (Cronfa Fuddsoddi Leol Gogledd Cymru a Grant Isadeiledd Strategol) yn parhau a disgwylir i'r grantiau hynny fod wedi eu hardystio erbyn diwedd y mis. Mae 18 o grantiau wedi eu hardystio a 6 ohonynt yn ddiatomod heb unrhyw newidiadau. Mae 7 yn ddiatomod gyda rhai newidiadau; roedd 2 angen eglurhad ar yr ardystiad archwilio ac roedd 3 yn amodol ac angen newidiadau ychwanegol i'r ffigurau terfynol.

Ystyriodd y Pwyllgor y wybodaeth gan gydnabod y gwelliant o safbwynt y nifer o grantiau oedd wedi'u hardystio heb amod. Codwyd pwynt cyffredinol ynglŷn â'r hyn oedd i'w weld fel cronni grantiau mewn blyneddoddi diweddar, o Lywodraeth Cymru ac o ffynonellau eraill. Awgrymwyd a chafwyd cytundeb wedi hynny y byddai o fudd i'r Pwyllgor Archwilio dderbyn rhestr o grantiau oedd ar gael er mwyn cael syniad o'r pictiwr ehangach o safbwynt cyllid grant a hefyd o ran sicrhau bod yr Awdurdod yn gwneud y mwyaf o gyfleon cyllid grant a all fod ar agor iddo.

Dywedodd y Prif Weithredwr bod y rhan fwyaf o'r cyllid grant sydd ar gael i'r Awdurdod yn cael eu derbyn drwy Swyddfa'r Prif Weithredwr a bod y Prif Weithredwr ei hun yn edrych arnynt cyn eu hanfon ymlaen i gyfarwyddwyr y gwasanaethau perthnasol. Mae Swyddog Cyllid y Gwasanaeth hefyd yn cadw trosolwg o'r grantiau ar gyfer cydymffurfio â'r meini prawf cyllido. Ni wneir cais am

bob cynnig grant a dderbynnir a rhoddir ystyriaeth i'r ffaith a ydynt yn cyd-fynd â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor a hefyd a yw'r adnoddau a dreulir yn llunio cais i'w gyfiawnhau o ystyried bod y broses ymgeisio am nifer o'r grantiau yn un gystadleuol. Mae yna ystod eang o grantiau ar gael ac y mae gwasanaethau yn yr Awdurdod yn cael eu cynnal gan gyllid grant o dros £60 miliwn gyda hynny'n golygu bod goblygiadau os byddai'r cyllid hwnnw'n dod i ben. Gall amseriad unrhyw gadarnhad o gyllid grant hefyd gael dylanwad ar gynllunio gwasanaethau, neu oedi hynny.

Dywedodd y Pennaeth Adnoddau Dros Dro bod yna elfen o risg ynghlwm wrth y drefn cyllid grant yn yr ystyr bod cymaint o grantiau ar gael gan Lywodraeth Cymru ac UE, ac y gall dilyn y grantiau ddod yn amcan ynddo'i hun yn hytrach na darparu gwasanaeth i'r gymuned. O ystyried bod nifer o grantiau yn cael eu dyfarnu ar sail arian cyfatebol, gall gwasanaethau wario 50% mewn arian cyfatebol heb dalu sylw digonol i'r ffaith a allai'r cronfeydd hynny gael eu defnyddio'n well yn rhywle arall. Mae cyllid grant hefyd yn hyblyg iawn gyda grantiau newydd yn dod i'r amlwg wrth i'r grantiau cyfredol ddod i ben ac felly ni fydd unrhyw arolwg o'r grantiau sydd ar gael ond yn cael ciplun o'r sefyllfa ar unrhyw amser penodol

Penderfynwyd nodi'r sefyllfa hyd yn hyn mewn perthynas ag ardystiad grantiau.

CAMAU GWEITHREDU'N CODI: Y Pennaeth Adnoddau a Swyddog Adran 151 Dros Dro i roi adroddiad i'r Pwyllgor ar grantiau sydd ar gael i'r Awdurdod a sut mae'r Awdurdod yn gwneud ei orau i sicrhau'r grantiau hyn sydd ar gael iddo.

6 ADRODDIAD CYNNYDD ARCHWILIO MEWNOL

Cyflwynwyd i sylw'r Pwyllgor Adroddiad y Rheolwr Archwilio Mewnol ar waith yr Adran Archwilio Mewnol o 1 Ebrill 2014 i 31 Rhagfyr 2014.

Amlygodd y Rheolwr Archwilio Mewnol yr ystyriaethau a ganlyn –

- Ni chafwyd unrhyw adolygiadau yn y cyfnod lle y cafwyd barn Sicrwydd Coch.
- Adolygiad dilyniadol o ddau adroddiad barn coch oedd wedi'i adrodd yn flaenorol - Rheolaethau Mynediad Rhesymegol a Rhaniad Dyletswyddau a Chynllun y Trydydd Sector - fe'i gwnaed ac yn achos y cyntaf daethpwyd i'r farn nad oedd y rheolwyr ond wedi dangos ychydig iawn o gynnydd yn gweithredu'r camau a gytunwyd i roi sylw iddynt yn yr argymhellion archwilio ac o fewn yr amseroedd y cytunwyd yn wreiddiol er ei fod yn cael ei gydnabod bod nifer o'r eitemau hyn wedi eu cysylltu i'r ymateb i adroddiad y Comisiynydd Gwybodaeth ac y gallent gymryd peth amser i'w cyflawni. Yn achos y Cynllun Trydydd Sector, canfu'r adolygiad dilyn-i-fyny bod cynnydd da yn cael ei wneud yn mynd i'r afael â'r materion a godwyd yn yr adroddiad IA gwreiddiol.
- Canlyniad Archwiliad o Ddigartrefedd a wnaed fel rhan o'r cynllun cyfnodol archwilio mewnol a gytunwyd ar gyfer 2013/14 oedd barn Coch / Ambr gyffredinol ac felly hefyd archwiliad o Gyflogres yr Athrawon oedd hefyd wedi nodi gwendidau o ran rheolaeth nad oedd wedi cael sylw o adolygiadau rheolaethau allweddol blynyddol y gyflogres o 2012/13 a 2013/14. Bydd y ddau faes yn destun adolygiadau dilyn-i-fyny a bydd y canlyniadau'n cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio.
- Adolygiad ymgynghorol o'r trefniadau ar gyfer gwerthu, bilio a thalu am diesel arforol oedd hefyd wedi nodi nifer o wendidau rheolaethol.
- Hyd yn hyn, mae 27 o adroddiadau terfynol wedi eu rhyddhau o Gynllun Gweithredol Mewnol 2014/15, 74% wedi cael barn sicrwydd cadarnhaol (Gwyrdd neu Gwyrdd / Ambr) a 26% mewn barn negyddol (Coch neu Goch / Ambr).
- Fe wnaed y Pwyllgor yn ymwybodol yn flaenorol o ymdrech Credydwr i dwyllo'r Cyngor ac eraill. Ar 25 Ionawr 2015 derbyniodd y Gwasanaeth Archwilio Mewnol ymateb e-bost gan yr Heddlu yn cadarnhau, yn unol â pholisi ymchwilio a dyrannu Twyll Heddlu Gorllewin Canoldir Lloegr, na fydd unrhyw ymchwiliad pellach yn digwydd y tro hwn.
- Yng nghyswllt tracio argymhellion, roedd y gyfradd weithredu ar 14 Ionawr 2015 yn 61% o argymhellion Uchel a Chanolig. Roedd y perfformiad mewn perthynas ag argymhellion ar wahân i rhai o fewn Addysg yn 79%. Rhoddwyd dadansoddiad o argymhellion archwilio oedd ar ôl yn Atodiad B yr adroddiad.
- Mewn perthynas â phryderon archwilio oedd yn parhau, y sefyllfa ar hyn o bryd ynglŷn â'r meysydd a nodwyd fel rhai felly oedd y rhai oedd i'w gweld yn adran 6 o'r adroddiad. Bydd y meysydd hyn yn parhau i fod o bryder i Archwilio Mewnol hyd nes y bydd yr holl argymhellion

arwyddocaol wedi'u gweithredu ac y gellir rhoi sicrwydd bod y fframweithiau a'r systemau yn eu lle, a'u bod wedi eu hymwreiddio a'u bod yn gadarn ac yn effeithiol.

Rhoddodd y Pwyllgor sylw i'r adroddiad a nodwyd y materion a ganlyn –

- Bod eglurhad wedi ei roi fel lliniariad mewn perthynas â'r oedi gyda gweithredu argymhellion y Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi iddo adolygu'r Rheolaethau Mynediad Rhesymegol a'r trefniadau ar gyfer Gwahanu Dyletswyddau. Eglurodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 dros dro ymhellach fod diffyg adnoddau wedi bod yn bryder yn y Gwasanaeth TG gan olygu bod cynnydd gyda'r materion hyn wedi bod yn arafach na phe bai'r gan y gwasanaeth yr adnoddau'n llawn. Cadarnhaodd y Swyddog bod Pennaeth Gwasanaeth TG newydd wedi ei benodi ac y bydd yn rhoi sylw i'r argymhellion archwilio. Nododd a derbyniodd y Pwyllgor eglurhad y Swyddog.
- Bod yr adroddiad yn amlygu materion mewn perthynas â'r rheolaethau mewnol a'r angen i'w cryfhau mewn sawl maes, yn ogystal â nifer o faterion llywodraethiant cyffredinol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau, sef cydymffurfiaeth â pholisïau, eu dyblygu, eu hanwybyddu a/neu ddiffyg ymwybyddiaeth ohonynt. Roedd y rhain yn faterion a nodwyd gan y Pwyllgor fel themâu a oedd yn codi dro ar ôl tro ac a oedd, yn ei farn ef, yn gysylltiedig ag arferion gwael o ran materion cadw tŷ ac y gellid disgwyl y byddai Rheolwyr yn eu cyflawni fel swyddogaeth graidd.
- Fel rhan o'i friff i fonitro ymatebolrwydd Rheolwyr i gasgliadau'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol a'i argymhellion, ac yn wyneb y meysydd sy'n parhau i achosi pryder i'r archwilwyr yn rhan 6 lle nodwyd bod y cynnydd ar y cyfan yn araf, ynghyd â'r gyfradd anfoddfaol, ym marn y Pwyllgor, o argymhellion lefel uchel a chanolig a oedd yn cael eu gweithredu, sef 61%, ystyriodd y Pwyllgor p'un a oedd yn amser iddo bellach ymarfer ei hawl i ddal rheolwyr yn uniongyrchol atebol am ddiffyg cydymffurfiaeth a diffyg gweithredu.
- Ystyriodd a chytunodd y Pwyllgor, fel arwydd o'i fwriad i gymryd agwedd gadarnach tuag at weithredu ac i gael sicrwydd bod canlyniadau adolygiadau archwilio mewnol yn cael sylw priodol, y byddai, yn y lle cyntaf, yn ceisio edrych ar y materion a godwyd gan yr adolygiad archwilio mewnol o'r trefniadau ar gyfer gwerthu, bilio a thalu am ddiesel arforol. I'r perwyl hwnnw, cytunwyd gofyn i'r Pennaeth Gwasanaeth perthnasol roi cyfrif am sut roedd y sefyllfa wedi codi ac i esbonio'n uniongyrchol i'r Pwyllgor pa gamau cywiro a gymerir i roi ar waith yr argymhellion a wnaed gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol.
- Mewn perthynas â chyfeiriadau, roedd y Pwyllgor yn siomedig gyda'r penderfyniad gan Heddlu Gorllewin Canolbarth Lloegr i beidio â bwrw ymlaen i ymchwilio i'r ymgais i dwyllo'r Cyngor ac eraill mewn perthynas â materion credydwyr. Roedd y Pwyllgor yn credu y gallai'r twyll, pe bai wedi llwyddo, fod wedi bod â goblygiadau difrifol o ran y posibilrwydd o golli arian cyhoeddus.

Yn ei hymateb i bryderon y Pwyllgor ynghylch y diffyg cynnydd mewn meysydd sy'n parhau i achosi pryder i'r archwilwyr, dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod adroddiadau adolygu gan y Gwasanaeth Archwilio mewnol bellach ar gael i'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a bod hynny'n sicrhau eu bod yn cael gwybod mewn dull amserol am unrhyw faterion sy'n codi. Er bod cynnydd wedi ei wneud ar y meysydd y sonnir amdanynt yn rhan 6 yr adroddiad mae angen gwneud rhagor o waith i sicrhau bod yr Awdurdod yn fwy effeithiol yn y meysydd hynny ac mae hynny'n rhannol yn golygu newid diwylliant a gall hynny gymryd amser.

Penderfynwyd derbyn adroddiad y Rheolydd Archwilio Mewnol a nodi ei gynnwys.

CAMAU GWEITHREDU'N CODI:

- **Bod y Rheolydd Archwilio mewnol, ar ran y Pwyllgor Archwilio yn gofyn i'r Pennaeth Gwasanaeth (Adfywio Economaidd a Chymunedol) ddod i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Archwilio i roi cyfrif am sut roedd y sefyllfa mewn perthynas â'r trefniadau ar gyfer gwerthu, bilio a thalu am ddeisel arforol wedi codi a'r camau sy'n cael eu cymryd i roi sylw i argymhellion y Gwasanaeth Archwilio Mewnol.**
- **Bod y Rheolydd Archwilio Mewnol, ar ran y Pwyllgor Archwilio, yn cyfleu mewn llythyr i Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, siom y Pwyllgor ynghylch y**

penderfyniad a wnaed gan Heddlu Gorllewin Canolbarth Lloegr i beidio ymchwilio ymhellach i'r twyll credydwr y ceisiwyd ei gyflawni yn erbyn y Cyngor ac eraill.

7 DADANSODDIAD ANGHENION BLYNYDDOL A CHYNLLUN GWEITHREDU'R GWASANAETH ARCHWILIO MEWNOL AR GYFER 2015/16

Cyflwynwyd i sylw'r Pwyllgor adroddiad y Rheolydd Archwilio Mewnol yn ymgorffori Cynllun Gweithredu'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol am y cyfnod 2015/16. Roedd yr adroddiad yn amlinellu'r broses ar gyfer asesu anghenion archwilio i gyflawni'r Cynllun Gweithredol.

Esboniodd y Rheolydd Archwilio Mewnol bod adolygiad o'r modd y darperir y Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn y Cyngor yn cael ei gynnal ar adeg cynhyrchu'r Cynllun Gweithredol Drafft ar gyfer y Gwasanaeth Archwilio Mewnol am 2015/16, gan olygu nad oedd modd i'r Prif Swyddog Archwilio fedru rhoi sicrwydd ynghylch digonolrwydd yr adnoddau archwilio mewnol sydd ar gael i'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn 2015/16.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo'r Cynllun Gweithredu ar gyfer y Gwasanaeth Archwilio mewnol am y cyfnod 2015/16 fel un a oedd yn adlewyrchu meysydd yr oedd y Pwyllgor yn credu y dylent gael sylw fel blaenoriaeth yn amodol ar adnoddau.**
- **Nodi bod y Cynllun Gweithredol ar gyfer 2015/16 yn seiliedig ar 850 o ddyddiau archwilio.**

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

8 CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Dan Adran 100 (A)(4) Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, gyrrwyd y wasg a'r cyhoedd allan o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem a ganlyn, oherwydd y tebygrwydd y câi gwybodaeth ei rhyddhau a honno'n wybodaeth y gwna Atodlen 12A y Ddeddf eithriad ohoni fel y diffinnir y wybodaeth yn y Ddeddf ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd sydd ynghlwm.

9 CONTRACT RHEOLI AR GYFER Y GWASANAETH ARCHWILIO MEWNOL

Dywedodd y Pennaeth Adnoddau a Swyddog Adran 151 Dros Dro fod rheolaeth y gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd gan Baker Tilly a bod eu contract yn dod i ben ar ddiwedd Mawrth 2015. Nid ystyrir mai'r model hybrid cyfredol o ddarpariaeth yw'r un mwyaf effeithiol ar gyfer gwasanaeth archwilio mewnol ac y byddai'n well un ai darparu'r gwasanaeth yn gwbl fewnol neu ei allanoli'n gyfan gwbl. Cytunwyd y dylid cynnal proses dendro i brofi'r farchnad am bris ar gyfer darparu'r gwasanaeth y gellid wedyn ei gymharu gyda'r pris ar gyfer darparu'r gwasanaeth yn fewnol ac adrodd yn ôl wedyn i'r Pwyllgor hwn fel y gall wneud penderfyniad. Bydd cost darpariaeth fewnol yn adlewyrchu cost gwasanaeth wedi ei ailwampio er mwyn cyflwyno i'r Pwyllgor gynnig am dîm mewnol sy'n adlewyrchu arferion gorau ac sy'n gost-effeithiol.

Cafwyd trafodaethau gyda'r Gwasanaeth Caffael i edrych ar ffyrdd o gynnal ymarfer tendro ar gyfer y gwasanaeth archwilio mewnol yn ogystal â cheisio profi'r farchnad. Fodd bynnag, mae arwyddion cychwynnol yn awgrymu, oherwydd ystyriaethau penodol, efallai na fydd cystadleuaeth effeithiol o du'r farchnad. Cymerwyd camau felly i edrych ar y posibilrwydd o ddarparu'r gwasanaeth mewn partneriaeth gyda sefydliad sector cyhoeddus arall gan gynnwys gyda Phartneriaeth Rhannu Gwasanaethau GIG sy'n darparu nifer o wasanaethau gan gynnwys gwasanaeth archwilio mewnol ar draws y GIG yng Nghymru a / neu awdurdod lleol arall, a chafwyd trafodaethau cychwynnol i'r perwyl hwnnw. Mae angen gwneud mwy o waith diwydrwydd dyladwy cyn y gellir cyflwyno cynnig pendant i'r Pwyllgor.

Yn y cyfamser, bydd yr Uwch Archwilydd Mewnol yn symud i fyny i swydd y Rheolydd Archwilio Mewnol. Bydd raid ystyried a fydd hyn yn cael unrhyw effaith ar Gynllun Gweithredu 2015/16 yn y tymor byr.

Rhoddodd y Pwyllgor sylw i'r wybodaeth a gyflwynwyd gan ystyried a ddylid cychwyn trafodaethau i ymchwilio i'r posibilrwydd o ddarparu gwasanaeth archwilio mewnol gydag awdurdodau cyfagos. Barn y mwyafrif oedd y dylid parhau i ddilyn y llinellau ymholi cyfredol fel y cawsant eu disgrifio gan y Swyddog.

Penderfynwyd cefnogi parhau gyda'r llinellau ymholi cyfredol fel yr adroddwyd gan y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro.

CAM GWEITHREDU'N CODI: Bod Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro yn diweddarar'r Pwyllgor ar y cynnydd gyda'r trafodaethau yn ei gyfarfod nesaf.

**Y Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes
Cadeirydd**

DRAFT